

OBEC JAKUBOVANY

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE**

Október 2007

Obsah

Úvod.....	4
1 Vymedzenie územia.....	8
2 Fyzickogeografická charakteristika.....	9
2.1 Geologická stavba.....	9
2.2 Vodstvo.....	9
2.2.1 Povrchové vody.....	9
2.2.2 Podzemné vody.....	10
3 Historický prehľad.....	11
4 Socioekonomická charakteristika.....	13
4.1 Obyvateľstvo.....	13
4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov.....	13
4.1.2 Pohyb obyvateľstva.....	14
4.1.3 Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia.....	16
4.1.4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a vzdelania.....	16
4.1.5 Konfesionálna štruktúra obyvateľstva.....	17
4.1.6 Ekonomická štruktúra obyvateľstva.....	17
4.2 Bývanie.....	17
4.3 Socioekonomické aktivity obyvateľstva.....	18
4.3.1 Vývoj a štruktúra podnikateľských subjektov.....	18
4.3.2 Priemysel.....	18
4.3.3 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo.....	19
4.3.4 Administratíva a štátna správa.....	19
4.3.5 Služby.....	19
4.3.6 Doprava a spoje.....	19
4.3.7 Ostatné socioekonomické aktivity.....	19
4.4 Infraštruktúra.....	20
4.4.1 Cestná sieť.....	20
4.4.2 Energetická sieť.....	20
4.4.2.1 Elektrická energia.....	20
4.4.2.2 Plyn.....	20
4.4.3 Vodovodná sieť.....	20
4.4.4 Kanalizačná sieť a vývoz odpadu.....	21
4.4.5 Telekomunikačná a informačná sieť.....	21
5 Strategická vízia.....	22
5.1 Zachovanie kultúrno-historického dedičstva.....	22
5.2 Výstavba.....	22
5.3 Podpora a rozvoj podnikania.....	26
5.3.1 Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby.....	26
5.3.2 Posilňovanie sociálneho kapitálu.....	26
5.4 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj.....	27
5.4.1 Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF.....	27
5.4.2 Podpora dynamického rozvoja prvovýroby.....	27
5.4.3 Ochrana PPF.....	28
5.4.4 Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore.....	28
5.4.5 Budovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti agroturistiky na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.....	29
5.4.6 Podpora rozvoja poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka.....	29

5.5.7	Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov.....	29
5.5	Vzdelávanie a školstvo.....	30
5.5.1	Rozvoj vzdelávania.....	30
5.5.2	Zvýšenie vzdelanostnej úrovne.....	31
5.6	Sociálna oblasť a zdravotníctvo.....	31
5.6.1	Zvýšenie kvality sociálnych služieb.....	31
5.6.2	Dosiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie.....	32
5.7	Kultúra, šport, voľný čas, vonkajšie vzťahy.....	32
5.8	Rozvoj infraštruktúry.....	33
5.8.1	Rozvoj cestnej infraštruktúry.....	33
5.8.2	Rozvoj energetickej infraštruktúry a úspora elektrickej energie a plynu.....	34
5.8.3	Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry.....	34
5.8.4	Rozvoj telekomunikačnej a informačnej infraštruktúry.....	35
5.9	Životné prostredie.....	36
5.9.1	Ochrana a racionálne využívanie vôd.....	36
5.9.2	Minimalizácia vzniku odpadov.....	36
5.9.3	Ochrana a racionálne využívanie pôd.....	37
5.9.4	Ochrana ovzdušia.....	37
5.9.5	Enviromentálna osвета, výchova a vzdelávanie.....	37
Záver	39

Úvod

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR) je základný programový a vykonávací dokument, vypracovaný za účelom riešenia aktuálnych hospodárskych a sociálno-ekonomických problémov s podporou efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu (socio-ekonomického, prírodného i demografického). Bol vypracovaný na základe zákona o podpore regionálneho rozvoja č. 503/2001 Z. z., ktorý ustanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov pri tomto procese. Na základe PHSR je uskutočňovaná podpora regionálneho rozvoja týchto orgánov.

Na základe § 10 zákona č. 503/2001 Z. z. je strednodobým strategickým dokumentom s výhľadovým plnením do roku 2012, pričom po roku 2007 bude potrebná jeho čiastočná aktualizácia na základe Národného rozvojového programu SR pre roky 2007-2012.

Na základe uznesenia Vlády SR č. 133/2002 z 13. februára 2002 prebieha spôsob programovania pre Cieľ 1 podľa Rámca podpory Spoločenstva (CSF) vrátane štruktúry riadiacich a platobných orgánov. Cieľ 1 sa vzťahuje na regióny, ktoré zodpovedajú úrovni NUTS II a ktorých HDP na obyvateľa meraný paritou kúpnej sily za posledné tri roky je menší ako 75 % priemeru Európskych Spoločenstiev. Na čerpanie finančnej pomoci v rámci Cieľa 1 sú teda oprávnené tri regióny NUTS II: Západné Slovensko (Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj), Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj).

Obec Jakubovany je súčasťou Prešovského kraja, ktorý je prioritným regiónom na čerpanie finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov na základe trvalo nepriaznivých ekonomických výsledkov. Sú to predovšetkým:

- nízka úroveň hrubého domáceho produktu, ktorý v prepočte na jedného obyvateľa zaostáva za priemerom v SR,
- vysoká miera nezamestnanosti,
- výrazné disproporcie v regióne,
- výrazné zaostávanie technickej infraštruktúry.

Poslaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití endogénnych finančných zdrojov a podporných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

Má logickú štruktúru, na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

PHSR pozostáva z nasledujúcich častí:

- komplexnej analýzy obce a identifikácie možností rozvoja formou súhrnnej analýzy
- stratégie rozvoja jej priorít v jednotlivých oblastiach a opatrení potrebných na ich naplnenie

SWOT

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá, analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými danosťami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci všeobecných a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytuje celkový pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti a priority.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého, v niektorých oblastiach až kritického stavu tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehĺbovaniu jestvujúcich problémov s termínom realizácie v rokoch 2005 až 2007. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja do roku 2012.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ (štrukturálne fondy).

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli nasledovné rozhodujúce silné stránky:

- dobré prírodné podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky
- nízke životné náklady
- zachovalé životné prostredie

- kvalitný lesný pôdny fond v prevažnej časti obce pre pestovanie klasických plodín a drevín, rozvoj lesníctva a poľovníctva
- kvalifikovaná pracovná sila vyhovujúca súčasnej úrovni hospodárstva v obci
- voľné plochy pre rozvoj priemyslu a zriaďovanie nových výrobných areálov
- kladný prístup predstaviteľov štátnej správy a samosprávy k rozvojovým aktivitám v obci

Určujúcimi slabými stránkami obce sú:

- vysoká miera obecných disparít medzi vyspelejšími a problémovými obcami s nízkym stupňom ekonomického rozvojového potenciálu
- nedostatočná mikroekonomická adaptácia obce na podmienky trhového hospodárstva
- nedostatok voľných finančných zdrojov pre rozvoj výroby a jej modernizáciu
- odchod kvalifikovaných zdrojov pracovných síl do vyspelejších regiónov, najmä do zahraničia ako dôsledok chýbajúcej pracovnej príležitosti a nízkej ceny práce
- stagnujúca miera nezamestnanosti s podielom dlhodobo evidovaných nezamestnaných
- nedoriešená otázka vlastníckych vzťahov k pôde

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie je potrebná pomoc štátu i EÚ.

Vychádzajúc zo záverov analýzy sociálno-ekonomickej situácie dlhodobým cieľom rozvoja obce je harmonický vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia, využitím hospodárskeho, demografického a prírodného potenciálu obce. Hlavným cieľom je zastaviť pokles hospodárskej a sociálnej úrovne obce do roku 2007 a postupne zabezpečiť jej rast s cieľom dosiahnuť úroveň ostatných vyspelejších obcí Slovenska.

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre zastavenie a postupné znižovanie vysokej miery nezamestnanosti v obci a odstránenie existujúcich disparít.

Realizáciou opatrení, ktoré sú rozpracované v strategickej časti materiálu, konkrétnych projektov, ako aj súvisiacich kľúčových aktivít sa zabezpečí najmä :

A: v oblasti ekonomického rastu

- zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce
- rozvoj malého a stredného podnikania
- zvýšenie konkurencieschopnosti
- zvyšovanie produktívneho potenciálu

B: v oblasti zamestnanosti

- zvýšenie zamestnanosti medziročne o 2 % vytváraním efektívnych pracovných miest v súlade s požiadavkami trhu práce, čím sa dosiahne zníženie nezamestnanosti v obci

C: v oblasti zlepšenia vybavenosti obce a životného prostredia

- dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry na úroveň porovnateľnú s priemerom v SR, výstavba dopravnej infraštruktúry
- rozvoj sociálnej infraštruktúry a tretieho sektora v súlade s trendmi EÚ
- rozvoj podnikateľského prostredia a súvisiacej infraštruktúry
- rozvoj cestovného ruchu

D: v oblasti rastu životnej úrovne

- zlepšenie životnej situácie občanov v dôchodkovom veku v obci
- zlepšenie kvality života obyvateľov obce
- rozvoj ľudských zdrojov

PHSR bol spracovaný na základe poznatkov regionálnych odborníkov a miestnych autorít, ktorí poznajú problémy, potreby a rozvojové potenciály obce. Spôsob spracovania umožnil všetkým zainteresovaným partnerom vysokú mieru spoluúčasti na programovej stratégii sociálno-ekonomického rozvoja obce.

Tento plán bude prínosom pre rozvoj odborných kapacít v záujme efektívneho absorbovania domácich prostriedkov ako aj prostriedkov poskytnutých v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Na PHSR budú nadväzovať konkrétne projekty, ktorých realizáciou sa dosiahne naplnenie vytýčených cieľov. Výber projektov podľa štatútu bude zabezpečovať regionálny riadiaci a monitorovací výbor v súlade s kritériami a strategickými cieľmi regiónu Východ.

1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Územie obce Jakobovany leží v centrálnej časti Šariša, v južnej časti pohoria Čergov. Podľa administratívneho členenia patrí do Prešovského kraja a okresu Sabinov.

Rozloha katastra skúmaného územia je 1081,27 ha, na základe čoho môžeme obec zaradiť medzi stredne veľké obce okresu Sabinov.

Počet obyvateľov žijúcich na skúmanom území dosiahol v roku 2001 stav 882 obyvateľov, čím sa obec zaradila na 1048. miesto v rámci Slovenskej Republiky a na 16. miesto v okrese Sabinov a v roku 2004 dosiahol stav 925 obyvateľov, na základe čoho možno obec zaradiť k stredne veľkým obciam okresu Sabinov. Hustota obyvateľstva v roku 2003 dosiahla 85 obyvateľov / km².

Katastrálne územie má nepravidelný tvar, pretiahnutý v smere sever – juh, pričom vzdušná vzdialenosť medzi dvomi najvzdialenejšími bodmi katastra je 7,78 km, čo pri danej ploche katastra svedčí o jeho veľkej excentricite. Najväčšiu nadmorskú výšku územia má kóta na hranici s katastrami obcí Šarišské Sokolovce a Drienica – 900 m. n. m., najmenšiu nadmorskú výšku má miesto, kde Veľký potok opúšťa územie katastra - 337 m. n. m. Výškový rozdiel najvyššieho a najnižšieho bodu územia je 563 m. Nadmorská výška stredu obce je 422 m. n. m. Obec Jakobovany hraničí na východe s obcami Šarišské Sokolovce a Uzovce, na juhu s obcou Šarišské Michaľany, na západe s mestom Sabinov a jeho mestskou časťou Orkucany a na severozápade s obcou Drienica. Všetky vyššie spomenuté obce patria do okresu Sabinov. Poloha územia obce voči okolitým obciam je znázornená na mape 1.

Hydrogeograficky prináleží predmetné územie do povodia rieky Hornád. Odvodňuje ho sústava miestnych tokov, ktoré sa vlievajú do jeho ľavostranného prítoku Torysa. Územie patrí do úmoria Čierneho mora.

Železničná trať obcou nevedie. Najbližšia železničná stanica je v Sabinove – 7 km. Najbližšie letisko je v Košiciach – 62 km.

Okresné mesto Sabinov je od stredu katastra vzdialené 7 km a krajské mesto Prešov 24 km.

2 FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

2.1 Geologická stavba

Z geologického hľadiska je skúmané územie relatívne jednoduché. Najstaršími horninami, ktoré sú zastúpené na území katastra obce sú zlepenca s exotickým materiálom, ktoré boli vyformované v starších treťohorách - paleogéne. Patria do Magurskej jednotky centrálnokarpatského paleogénu a nachádzajú sa v severnej časti katastra.

V starších treťohorách sa začali formovať aj šambronské vrstvy, ktoré sú na území katastra obce zastúpené drobnorytmickým flyšom, ktorý je miestami prekrytý polohami polymiktných zlepenčov. Forma sa vyskytuje v strednej časti katastra.

Rozsiahle plochy v centrálnej časti katastra pokrývajú ílovce hutianskeho súvrstvia, ktorých modelovanie začalo rovnako v paleogéne.

Malé územie na sútoku Jakubovanského potoka a Teleka je pokryté polygenetickými svahovými hlinami s obsahom sutín, ktoré sa začali usadzovať od starších štvrtohôr – pleistocénu.

Takmer celá južná časť katastra je pokrytá fluviálnymi a piesčitými štrkami.

Najmladšia geologická forma – fluviálne nívne sedimenty - je rozmiestnená pozdĺž vodných tokov. Jedná sa o usadeniny, ktoré miestne vodné toky transportovali z nižších polôh.

2.2 Vodstvo

2.2.1 Povrchové vody

Skúmané územie patrí do úmoria Čierneho mora a do povodia rieky Hornád. Odvodňuje ho sústava miestnych tokov, ktoré sa vlievajú do rieky Torysa, ľavostranného prítoku Hornádu. Niektoré vodné toky, ktoré pretekajú územím obce, v jej katastri aj pramenia, čo dokazuje, že časť obce sa nachádza v relatívne vysoko položenej oblasti. Najdlhšími vodnými tokmi na území Jakubovan je Jakubovanský potok a Telek, nasleduje niekoľko ďalších vodných tokov lokálneho charakteru. Charakteristickým rysom všetkých tokov v povodí Torysy je nevyrovnanosť spádovej krivky, čo spolu s inými faktormi podmieňuje výraznú eróznú činnosť.

Napriek tomu, že oficiálne údaje o prietokoch vodných tokov v katastri obce Jakubovany vzhľadom na absenciu meracích staníc nie sú k dispozícii, z informácií získaných od občanov

vyplýva, že v obci pravidelne dochádza k záplavám v dôsledku topenia sa snehu v jarných mesiacoch a v lete pri silných búrkach a prietržiach mračien.

Na území katastra obce sa nachádza vodná nádrž, ktorá je v správe Povodia Hornádu a Bodvy o. z. Košice. Územie v okolí vodnej nádrže je vo vlastníctve fyzických osôb.

2.2.2 Podzemné vody

Základnou črtou hydrogeologických vlastností flyšových hornín paleogénu je dominantný význam puklinovej priepustnosti pri veľmi obmedzenom a celkom zanedbateľnom význame medzizrnovej priepustnosti. Obeh podzemnej vody sa tu sústreďuje predovšetkým do pripovrchovej zóny a z menšej časti do subvertikálnych puklinových zón. Hlavným, viacmenej súvislým hydrogeologickým kolektorom, je tu pripovrchová zóna zvýšenej priepustnosti, zasahujúca od povrchu terénu do hĺbky niekoľko metrov až niekoľko málo desiatok metrov (v skúmanom území najčastejšie do hĺbky okolo 20 – 40 m). Vyznačuje sa podstatne vyššou priepustnosťou oproti hlbším častiam horninového masívu v súvislosti s rozvoľnením hornín (druhotným rozpukaním, rozpojením puklín a zvetraním) pod vplyvom povrchových faktorov. Popri pásme povrchového rozpojenia možno k nej priradiť aj zvetralinový pokryv.

3 HISTORICKÝ PREHĽAD

V druhej polovici 13. a začiatkom 14. storočia žil v Šarišských Sokolovciach zeman Jakub, zvaný Poliak, ktorý mal syna Petra. Ten po otcovi zdedil časť majetku, prv patriaceho k Šarišským Sokolovciam. Z iniciatívy Jakuba sa na majetku postupne usadzovali poddaní a dedina dostala názov odvodený od jeho mena a priezviska. Prvá správa o nej je z roku 1314, ale dedina jestvovala už skôr. Vznikla na prelome 13. a 14. storočia.

Zemania dali začiatkom 14. storočia postaviť gotický kostol, v ktorom v 30. rokoch 14. storočia pôsobil farár Ján. Kostol po prestavbách stojí doteraz.

Už v prvej polovici 14. storočia sa v kúrii usadili zemanovia a maďarské názvy dediny používali v prídomku aj začiatkom 15. storočia. V 15.—16. storočí Jakubovany patrili zemanom z Úpora, Zápoľskovcom, Baranovcom, Vernerovcom, Tordaiovcom, Melcerovcom, ale v druhej polovici 16. storočia aj mestám Sabinov a Prešov.

Jakubovanské sedliacke domácnosti okrem richtárovej v roku 1427 zdanili od 29 port. Neskôr sedliaci väčšinu pôdy stratili, viacerí sa stali želiarmi. V rokoch 1543, 1567 a 1588 ich zdanili od 7, 9 a pol, resp. 7 a pol porty, pričom v roku 1567 18 domácností hospodáril na polovičných a 4 na štvrtinových usadlostiach. V uvedených rokoch boli 2, 10 a žiadna želiarska domácnosť. V roku 1600 sídlisko pozostávalo zo 44 obývaných poddanských domov, ale aj kostola, fary a školy.

Koncom 16. storočia boli Jakubovany veľkou dedinou s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom.

V terajšom katastri obce Jakubovany sa v minulosti nachádzala taktiež dedina Kapovňa. Kráľ Ľudovít I. v roku 1372 daroval zemanovi Mikulášovi zvanému Chirke a jeho príbuzným dediny Jakubovany, Drienicu a Kapovňu. Mikuláš predtým informoval kráľovskú kanceláriu v tom zmysle, že spomínané dediny pôvodne patrili ku kráľovským majetkom panstva hradu Šariš, avšak akísi zemanovia ich zabrali. Táto informácia nebola pravdivá, preto proti donácii protestovali vtedajší vlastníci Kapovne. Napokon Ľudovít I. v roku 1376 priznal a vrátil Kapovňu zemanom z Jakubovian. Keďže tieto správy zachytili Kapovňu v štádiu trvania, je treba jej existenciu predpokladať už v prvej polovici 14. storočia.

V písomnostiach zo 14.—15. storočia sa vyskytuje pod maďarským názvom Ka-polna (= kaplnka). Názov prezrádza, že sídlisko vzniklo pri staršej kaplnke. Z maďarského názvu vznikol slovenský názov Kapovňa.

Koncom 14. storočia mal v Kapovni kúriu zeman Poch a jej názov používal v predikáte. Poch s príbuznými z Jakubovian Kapovňu predal zemanom z Úpora. Kúpu potvrdil v roku 1401 kráľ Žigmund.

V roku 1427 boli tunajší sedliaci okrem richtára zdanení od 14 port, takže Kapovňa bola stredne veľkou dedinou.

V roku 1436 Štefan z Úpora záložoval Kapovňu Michalovi Pochovi zo Žehry, neskôr aj Beňadikovi z Terne. Poddaní sídlisko postupne opúšťali, až koncom 15., resp. začiatkom 16. storočia zaniklo. V roku 1544 už dokázateľne nejestvovalo. Odvtedy, po kúpe od Petra Barana patril kapoviansky majetok zväčša mestu Sabinov.

V uvedených správach sa Kapovňa vyskytuje spolu s Jakubovanmi a Drienicou, čo vedie k predpokladu, že ležala v ich susedstve. V rokoch 1615 a 1616 sa sabinovskí mešťania sťažovali proti šľachticom Melcerovcom, že ich poddaní z Jakubovian zajali dobytok na sabinovskom majetku Kapovňa a že vyrubovali tamojší les. Z toho možno usudzovať, že majetok ležal medzi Jakubovanmi, Drienicou a Sabinovom. Prieskumom chotárnych názvov sme zistili, že dodnes živý názov Kapovňa označuje údolie v západnej časti katastra Jakubovian. Tam sa nachádzala v 14.—15. storočí dedina Kapovňa.

Jedinou kultúrnou pamiatkou nachádzajúcou sa na území obce je rímskokatolícky kostol svätého Vavrinca zo 14. storočia. Je to malá jednoloďová stavba s presbytériom na štvorcovom pôdoryse. Stredoveký ráz stavby úplne potlačila barokizácia v roku 1716 a pribudovanie prístavby v 19. a 20. storočí. Boli čiastočne odkryté fragmenty nástenných malieb v presbytériu, na všetkých štyroch stenách triumfálneho oblúka. Najväčšia plocha maľby je zatiaľ odkrytá na južnej strane presbytéria. Objavuje sa na nej časť z pásu sediacich postáv, ktorý zrejme zaberá pôvodnú šírku steny. Na odkrytej ploche sedia na nízkej lavici tri postavy so svätožiarami. Oddelujú ich nápisové pásiky s nepatrnými zvyškami románskych majuskulových písmen (.A. .BUS – asi jacobus). V roku 1999 prebehla rekonštrukcia objektu.

4 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.1 Obyvateľstvo

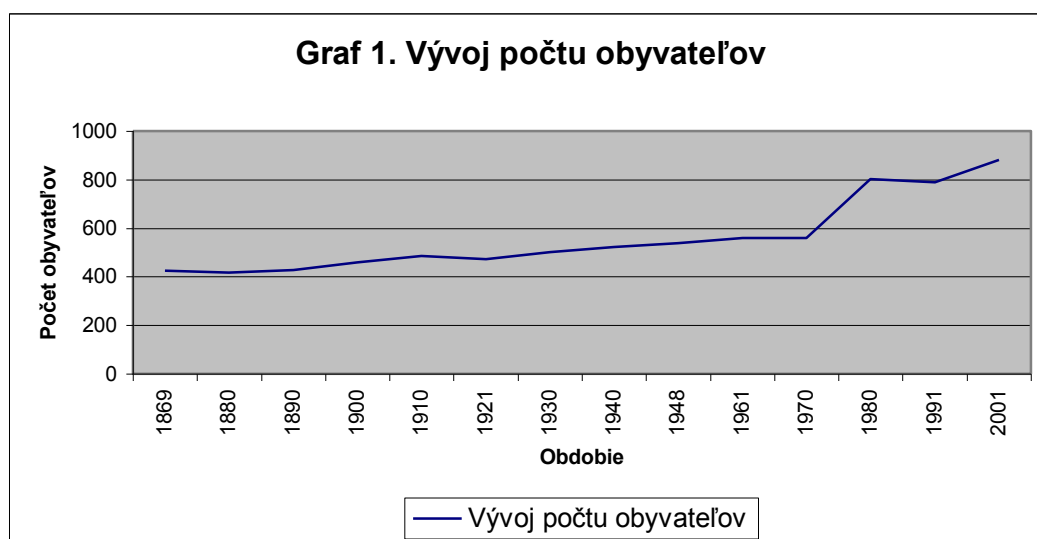
4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov dokumentuje tabuľka 1 a graf 1.

Vývoj počtu obyvateľov

Tabuľka 1.

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1869	426	1940	522
1880	416	1948	537
1890	427	1961	560
1900	458	1970	559
1910	485	1980	802
1921	473	1991	789
1930	502	2001	882

Vývoj počtu obyvateľov bol v histórii ovplyvňovaný predovšetkým meniacimi sa spoločenskými a hospodárskymi pomermi. Pri prvom oficiálnom sčítaní obyvateľstva na skúmanom území v roku 1869 žilo v obci 426 obyvateľov. V nasledujúcich desaťročiach sa počet obyvateľov obce výraznejšie nezmenil. Tento trend trval až do roku 1890, kedy mala obec 427 obyvateľov. Stav obyvateľstva prekvapivo nebol ovplyvnený viacerými faktormi, ktoré sužovali vtedajšiu dobu, ako napríklad vyst'ahovalectvo za prácou, epidémie, vysoká úmrtnosť a iné. Ani Prvá svetová vojna výrazne nepoznamenala stav obyvateľstva v obci, čoho dôkazom je stagnácia počtu obyvateľov aj vo vojnovom období, keď v roku 1921 počet obyvateľov dosiahol 473. V roku 1930 počet obyvateľov vzrástol na 502. Do roku 1948 sa počet obyvateľstva i napriek Druhej svetovej vojne opäť zvýšil (537). V ďalších desaťročiach vývoj počtu obyvateľov pokračoval v nastúpenom trende zvyšovania (1961 - 560 obyvateľov

a v roku 1970 mala obec 559 obyvateľov.) V decéniách 1970 - 1980 a 1980 – 1991 mal rast počtu obyvateľstva kolísavú tendenciu (v roku 1980 – 802 obyvateľov a v roku 1991 – 789 obyvateľov). Posledné sčítanie ľudu v roku 2001 však tento trend nepotvrdilo a počet obyvateľov vzrástol na 882 obyvateľov.

4.1.2 Pohyb obyvateľstva

Počet obyvateľov je nestály ukazovateľ, závislý od prirodzeného i mechanického pohybu obyvateľstva. V týchto pohyboch sa odráža viacero faktorov, ako veková štruktúra obyvateľstva, jeho zdravotný stav a sobášnosť, momentálna ekonomická situácia a s ňou spojené pracovné príležitosti, vybavenosť obce, podmienky pre bývanie a mnoho ďalších faktorov.

Prirodzený i mechanický pohyb obyvateľstva v obci som vyhodnotil podľa údajov za obdobie 2000 – 2006 v tabuľke 1. Všetky nižšie uvedené štatistické údaje sú vzťahované k dátumom 31. 12. predmetných rokov.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Tabuľka 1

Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prir. prírastok
2000	13	15	-2
2001	13	8	5
2002	11	4	7
2003	2	6	-4
2004	19	8	11
2005	8	5	3
2006	10	10	0

Z uvedeného vyplýva, že vývoj prirodzeného prírastku nie je lineárny, ale má oscilujúcu tendenciu. Počas posledných siedmich rokov v štyroch prípadoch nadobudol kladnú hodnotu (jednalo sa o prirodzený prírastok), v dvoch prípadoch nadobudol zápornú hodnotu (jednalo sa o prirodzený úbytok) a v roku 2006 bol vyrovnaný. Najväčšiu hodnotu prirodzený prírastok nadobudol v poslednom roku, čo pri celkovej demografickej tendencii na území Slovenskej Republiky možno považovať za priaznivú tendenciu. Priemerný ročný prirodzený prírastok za obdobie 2000 – 2006 dosiahol hodnotu 3 obyvateľov.

*Mechanický pohyb obyvateľstva**Tabuľka 2*

Rok	Prist'ahovaní	Odst'ahovaní	Mech. prírastok
2000	19	18	1
2001	21	7	14
2002	12	4	8
2003	14	7	7
2004	10	14	-4
2005	9	9	0
2006	14	8	6

Mechanický prírastok je počas posledných siedmich rokov v obci Jakubovany pomerne priaznivý, nakoľko v rokoch 2000 – 2003 a v roku 2006 bola jeho hodnota kladná (jednalo sa o mechanický prírastok), a len v roku 2004 bola jeho hodnota záporná (išlo o mechanický úbytok). V roku 2005 nadobudol mechanický prírastok hodnotu 0. Maximum počas sledovaného obdobia dosiahol mechanický prírastok v roku 2001. Priemerný mechanický prírastok za sledované obdobie bol 5 obyvateľov.

*Celkový pohyb obyvateľstva**Tabuľka 3*

Rok	Prir. prírastok	Mech. prírastok	Celk. prírastok
2000	-2	1	-1
2001	5	14	19
2002	7	8	15
2003	-4	7	3
2004	11	-4	7
2005	3	0	3
2006	0	6	-6

Na základe údajov z tabuľky 3 možno vyvodiť záver, že demografický vývoj obce Jakubovany bol v priebehu posledných piatich rokov priaznivý, nakoľko v rokoch 2000 a 2006 bol počet obyvateľov na konci roka nižší, ako na jeho začiatku. V rokoch 2001 - 2005 nadobudol celkový prírastok kladné hodnoty, čo radí obec Jakubovany medzi demograficky progresívne obce. Priemerný celkový prírastok obce Jakubovany za obdobie rokov 2001 – 2004 dosahuje z hľadiska rozvoja obce výrazne pozitívnu hodnotu 6 obyvateľov.

4.1.3 Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

31.12.2004 žilo v obci Jakubovany 925 obyvateľov, z čoho bolo 448 žien, čo predstavuje 48,4 %.

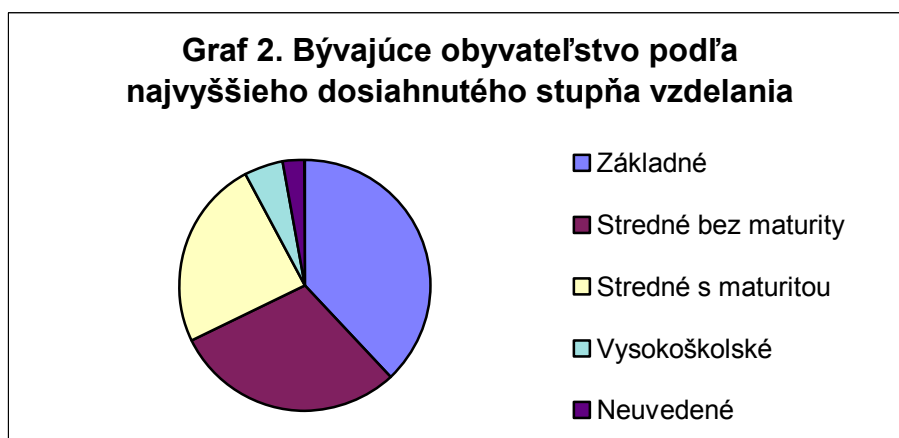
Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 žilo v roku 2001 v Jakubovanoch 882 obyvateľov, z toho 439 žien (49,8 %). V predproduktívnom veku (0-14 rokov) bolo 200 obyvateľov – 22,6 % (85 žien – 42,5 %), v produktívnom veku (15-54 rokov ženy a 15-59 rokov muži) bolo 539 obyvateľov – 61,1 % (266 žien – 49,4 %) a v poproduktívnom veku (nad hranicou produktívneho veku) bolo 143 obyvateľov – 16,2 % (88 žien – 61,5 %). Podrobnejšiu vekovú štruktúru prezentuje veková pyramída (graf 2) zostrojená podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.

Z grafu 2 možno usúdiť, že demografický vývoj obce Jakubovany je priaznivý, čo v budúcnosti môže mať za následok rast života v obci.

4.1.4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a vzdelania

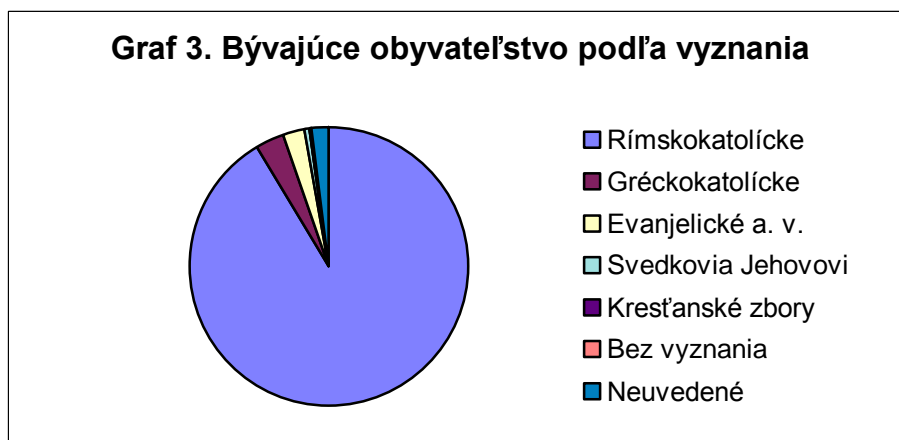
V roku 2001 sa prihlásilo 871 obyvateľov obce Jakubovany (98,8 %) k slovenskej národnosti, 4 obyvatelia k poľskej národnosti (0,5 %) a 3 obyvatelia k českej národnosti (0,2 %). 4 obyvatelia národnosť neuviedli (0,5 %).

V roku 2001 žilo na území obce 667 obyvateľov starších ako 16 rokov. Z nich 185 (27,7 %) uvádza najvyšší stupeň dosiahnutého vzdelania základné, 249 obyvateľov (37,3 %) stredné bez maturity, 200 obyvateľov (30,0 %) stredné s maturitou a 19 obyvateľov (2,8 %) uvádzajú ukončené vysokoškolské vzdelanie. 14 obyvateľov (2,2 %) dosiahnutý stupeň vzdelania neuviedlo. Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania v roku 2001 je znázornená v grafe 2.

4.1.5 Konfesionálna štruktúra obyvateľstva

V roku 2001 sa v obci Jakobovany hlásilo k rímskokatolíckemu vierovyznaniu 807 obyvateľov (91,5 %), 29 obyvateľov (3,3 %) ku gréckokatolíckemu vyznaniu, 21 obyvateľov (2,4 %) k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, 5 obyvateľia (0,6 %) k náboženskej spoločnosti Svedkovia Jehovovi a 1 obyvateľ (0,1 %) ku kresťanským zborom. 3 obyvateľia (0,3 %) boli bez vyznania a 16 obyvateľia (1,8 %) vyznanie neuviedli. Konfesionálnu štruktúru obyvateľstva obce Jakobovany dokumentuje graf 3.

4.1.6 Ekonomická štruktúra obyvateľstva

V roku 2001 bolo v obci 429 ekonomicky aktívnych obyvateľov (79,6 % obyvateľov v produktívnom veku). 93 z nich (21,7 %) bolo zamestnaných v priemysle, 50 (11,7 %) v obchodnej sfére, 32 (7,5 %) v poľnohospodárstve a 29 (6,8 %) v stavebníctve. Ostatní (115 – 26,8 %) boli zamestnaní v iných odvetviach a 110 (25,5 %) odvetvie neuviedli.

V obci bolo v období rokov 2000 – 2004 nezamestnaných priemerne 81 občanov, čo predstavuje 15 % z priemerného počtu práceschopných občanov.

4.2 Bývanie

V roku 2001 stálo v Jakobovanoch 237 budov, z toho 233 domov (98,3 %). 232 domov bolo rodinných, 1 dom bol bytový. 210 z nich (90,1 %) bolo trvale obývaných, pričom 209 trvale obývaných rodinných domov bolo vo vlastníctve fyzických osôb. Všetky rodinné domy boli nízkopodlažné (1-2 nadzemné podlažia), bytový dom patril do kategórie 3-4 podlažných. 23 domov bolo neobývaných, pričom 3 z nich (13,0 %) boli určené na rekreáciu. Priemerný

vek domu v Jakubovanech bol 34 rokov. 175 trvalo obývaných rodinných domov (82,7 %) je postavených z tehál, resp z kameňa, 17 (8,1 %) je postavených z nepálených tehál, 8 (3,9 %) je drevených. V 11 prípadoch (5,3 %) majiteľ stavebný materiál neuviedol. 78 domov (36,3 %) je 5 a viacizbových, 60 (27,9 %) je trojizbových, 58 (27,0 %) je štvorizbových, 16 (7,4 %) je dvojizbových a 3 domy (1,4 %) sú jednoizbové.

4.3 Socioekonomické aktivity obyvateľstva

Obec Jakubovany poskytovala k 1.7.2005 28 pracovných príležitostí, z toho 1 sezónnu.

4.3.1 Vývoj a štruktúra podnikateľských subjektov

V obci bolo k 1.10.2007 evidovaných 11 podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávali 27 zamestnancov. Ich štruktúra je znázornená v tabuľke 4

Štruktúra podnikateľských subjektov

Tabuľka 4

P.č.	Názov firmy	Predmet podnikania	Počet zamestnancov
1.	ELVA spol. s r. o.	spracovateľský priemysel	12
2.	Mária Šimonová	výroba odevov	8
3.	Roľnícke družstvo	poľnohospodárstvo	6
4.	Miroslav Greš	SHR	1
5.	Pavol Revák	SHR	1
6.	GALAX	služby	2
7.	Drink Bar	služby	2
8.	Potraviny COOP Jednota	služby	1
9.	Potraviny Peter Šeteščák	služby	1
10.	MADOS	doprava	1
11.	Anton Haščák	doprava	1

4.3.2 Priemysel

Priemyselné odvetvia sú na území obce zastúpené firmou ELVA spol s r. o., ktorá k 1.10.2007 zamestnávala 12 zamestnancov. Predmetom podnikateľskej činnosti firmy bola výroba, oprava, montáž meradiel – váh III. triedy, montáž, údržba, oprava el. zariadení do 1000 V a bleskozvodov triedy B, kovovýroba, zámočníctvo, projektovanie, výroba a servis výrobných strojov a zariadení, technologických celkov a liniek na výrobu betónových,

maltových, bitumenových, asfaltových a krmných zmesí. Krajčírsku dielňu s 8 zamestnancami prevádzkovala Mária Šimonová

4.3.3 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Na území obce k 1.10.2007 pôsobili 3 subjekty. Najväčším z nich zostalo Roľnícke družstvo Jakubovany, ktoré vzniklo v roku 2000 po rozpade Agrodružstva. Stav zamestnancov sa však oproti minulosti rapídne znížili. RD obhospodaruje pôdu o celkovej výmere 274 ha, z čoho je 269 ha ornej pôdy a 5 ha trvalých trávnatých porastov. Po roku 1989 prešla veľká časť pôdy do súkromného vlastníctva. Obec poľnohospodársku pôdu nevlastní.

4.3.4 Administratíva a štátna správa

V administratíve a štátnej správe je na území obce v 5 inštitúciách zamestnaných 30 obyvateľov, čím sa odvetvie zaradilo na prvé miesto v obci v poskytovaní pracovných príležitostí. 14 zamestnancov zamestnáva košická pobočka Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho, ktorého centrála sídli v Bratislave. Zriaďovateľom je Ministerstvo pôdohospodárstva SR. Ústav plní úlohy na úseku skúšobníctva, vykonáva skúšanie odrôd pri určených druhoch poľnohospodárskych plodín. ÚKSÚP je príspevková rozpočtová organizácia. 5 zamestnancov zamestnáva obecný úrad, 6 zamestnancov miestna základná škola, 3 materská škola a 2 zamestnanci pracujú v školskej jedálni.

4.3.5 Služby

Služby boli k 1.10.2007 na území obce zastúpené 4 prevádzkami: COOP Jednota Prešov zamestnávala 1 zamestnanca, GALAX podnikateľa Ing. Miroslava Galajdu a Drink Bar Ivety Galajdovej zamestnávali po dvoch zamestnancoch a Potraviny Petra Šeteščáka zamestnávali jedného zamestnanca.

4.3.6 Doprava a spoje

V doprave sa na území Jakubovian k 1.7.2005 prezentovali dvaja miestni podnikatelia Miroslav Malík s firmou MADOS a Anton Haščák.

4.3.7 Ostatné socioekonomické aktivity

Patria sem sezónne práce. Obec zamestnáva v zimných mesiacoch jedného kuriča, ktorý má oprávnenie na obsluhu plynových zariadení.

4.4 Infraštruktúra

4.4.1 Cestná sieť

Celková dĺžka cestnej siete v katastri obce je 5955 m. V intraviláne obce je 3485 m, pričom 3005 m je vo vlastníctve obce a 1480 m je vo vlastníctve Slovenskej správy ciest. 1470 m ciest je v extraviláne.

Miestne komunikácie v správe a vo vlastníctve obce: parc. č. 604 dĺžka 140 m, parc. č. 605 dĺžka 960 m, parc. č. 606 dĺžka 250 m, parc. č. 607 dĺžka 370 m, parc. č. 608 dĺžka 200 m, parc. č. 609 dĺžka 350 m, parc. č. 610 dĺžka 380 m, parc. č. 68 dĺžka 60 m, parc. č. 66/4 dĺžka 75 m, parc. č. 432 dĺžka 70 m, parc. č. 444/1 dĺžka 150 m.

Komunikácie v intraviláne obce v správe Slovenskej správy ciest parc. č. 602 v dĺžke 610 m, parc. č. 603 v dĺžke 870 m.

Komunikácie v extraviláne obce /komunikácie III. triedy – štátna cesta/ parc. č. 693/1 v dĺžke 1130 m, parc. č. 693/2 v dĺžke 340 m.

4.4.2 Energetická sieť

4.4.2.1 Elektrická energia

Elektrická sekundárna NN sieť je v obci vzdušná, napojená z VN sústavy vedenej severovýchodne od obce do dvoch 400 kVA trafostaníc umiestnených v obci pri základnej škole a pri hospodárskom dvore roľníckeho družstva. V súčasnom období Východoslovenská energetika OZ Prešov spracováva projektovú dokumentáciu na umiestnenie ďalšej trafostanice, ktorá bude umiestnená v severnej časti obce na posilnenie koncových odberných miest v elektrickej sekundárnej sieti.

V obci je 84 lúčok verejného osvetlenia, ktoré je v prevádzke počas celej noci. Sieť je rozdelená do troch čiastkových sietí, z ktorých každá má vlastný regulátor.

4.4.2.2 Plyn

Obec je plne splynofikovaná STL rozvodmi plynu. Celkovo je v obci 149 plynových prípojok v celkovej dĺžke 790 m. Plynovú prípojku nemá v obci zavedených 5 rodinných domov.

4.4.3 Vodovodná sieť

Obec má vybudovaný verejný vodovod v správe obce. Počet prípojok 249. Vodojem je umiestnený nad obcou na parc. č. 661/3.

4.4.4 Kanalizačná sieť a vývoz odpadu

Obec má rozostavanú kanalizáciu na odvádzanie splaškových vôd. V súčasnom období je vydané stavebné povolenie na realizáciu kanalizácie a ČOV obce. Podľa plánu bude v obci 130 kanálových prípojok. ČOV bude postavená na obecnom pozemku na parcele č. 723/3. Projektová dokumentácia bola vypracovaná v roku 2003.

Vývoz odpadu vykonáva Marius Pedersen a. s. stredisko Sabinov. Realizuje sa separovaný zber odpadu a to: sklo, PET fľaše, plasty, kovový šrot, nebezpečný odpad – elektronika.

4.4.5 Telekomunikačná a informačná sieť

Telekomunikačná sieť je vzdušná a káblová. V obci je zavedených 164 telefónnych prípojok, čím sa obec radí na popredné miesto v okrese Sabinov. Obec je napojená na digitálnu telefónnu ústredňu. Presný počet internetových prípojok v obci nie je známy, podľa informácií obecného úradu je ich približne 45 vrátane internetovej prípojky v škole. Internet v škole slúži taktiež na verejné účely, čím sa obec radí medzi priekopníkov verejných internetových služieb v okrese Sabinov.

5 STRATEGICKÁ VÍZIA

5.1 Zachovanie kultúrno-historického dedičstva

V roku 1999 bola vykonaná rekonštrukcia kostola sv. Vavrinca. Napriek tomu nemožno považovať súčasný stav za uspokojivý. Pod prístavbou kostola sa pravdepodobne nachádza neunosná zemina, ktorá spôsobuje sadanie prístavby.

Opatrenia:

- vypracovanie statického posudku prístavby kostola
- statické zabezpečenie prístavby kostola
- vybudovanie prístupového schodiska ku kostolu
- vybudovanie osvetlenia na prístupovom schodisku
- ochrana a obnova pamiatkového fondu
- podpora živej kultúry /folklór, ľudové remeslá, ochotnícke divadlo, literatúra, výtvarné umenie a iná kultúrno-záujmová činnosť
- podpora agroturistiky v oblasti kultúry

Prínosy:

- udržanie a rozvoj tradícií – folklór, ľudová tvorivosť a iné
- zvýšenie úrovne poznania a budovania vzťahu k svojej obci
- zlepšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj kultúry v obci
- zvýšenie informovanosti obyvateľov o kultúrnych podujatiach
- systematická propagácia pozitívneho imidžu obce

5.2 Výstavba

Strategické ciele:

Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou štruktúrou výroby a rekreácie. Vzniká atraktívne prostredie pre uplatnenie zaujímavých architektonických riešení nového typu vidieckeho bývania, ktoré kladie väčšie nároky na kvalitu bývania, kde hospodárske využívanie pozemku ustupuje do pozadia. Hlavný dôraz by mal byť kladený na zaujímavé architektonické riešenie a celkový prínos novej výstavby pre nový charakter obce s turisticko-rekreačným zameraním.

Informatívne vymedzenie etapizácie výstavby

Prvá etapa výstavby:

- doplnenie vnútornej štruktúry urbanizácie obce (územný plán obce)
- rozšírenie intravilánu
- vytvorenie štyroch obytných polygónov, jedného v juhovýchodnej časti katastra, dvoch v severnej časti intravilánu a jedného v juhozápadnej časti intravilánu
- vybudovanie cestnej komunikácie v severnej a juhozápadnej časti katastra
- vybudovanie infraštruktúry k novonavrhovaným stavbám
- vybudovanie plnohodnotného športového areálu
- rekonštrukcia objektov bývalého poľnohospodárskeho družstva.

Funkčné usporiadanie územia:

- Územie obce rozvíjať v náväznosti na existujúcu funkčnú štruktúru a komunikačnú sieť.
- Rozvoj obce usmerniť predovšetkým na súčasne zastavané územia.
- Pri novej výstavbe sa prednostne zamerať na rekonštrukciu, resp. prestavbu existujúceho stavebného fondu a zastavanie voľných prelúk.
- Zintenzívniť využitie územia areálu na menšiu podnikateľskú činnosť.

Výstavbu RD realizovať v súlade so všeobecnými technickými podmienkami vyplývajúcimi s platnej legislatívy.

Mestá a obce v zmysle **zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 453/2001 Z. z.** o obecnom zriadení, môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, alebo zriadením, resp. založením právnickej osoby. Predmetom činnosti združenia obcí, ako právnickej osoby, môže byť okrem iného aj miestny cestovný ruch, pričom svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku.

Zákon č. 453/2001Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a menia a dopĺňajú sa niektoré zákony v tretej časti - Spolupráca obcí v § 20a až § 20f, ktorá rieši formy a zásady

spolupráce obcí za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti na základe zmluvy o zriadení združenia.

Podľa § 4 **Zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä (na úseku regionálneho rozvoja):

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- b) vykonáva plánovacie činnosti týkajúce sa územia samosprávneho kraja,
- c) účelne využíva miestne ľudské, prírodné a iné zdroje,
- d) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja,
- e) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby podľa osobitných predpisov,
- f) spolupracuje s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí,
- g) podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja,
- h) rozvíja spoluprácu s územnými celkami a s orgánmi iných štátov,
- i) vykonáva ďalšie pôsobnosti ustanovené osobitnými zákonmi.

Podľa § 5 **zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie.

Na základe § 16 **zákona č. 503/2001 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja samosprávny kraj na všeobecný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy najmä:

- a) vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, prípadne jeho častí, podieľa sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,
- b) vypracúva regionálny operačný program v spolupráci s ďalšími samosprávnymi krajinami, vytvárajúcimi štatistickú územnú jednotku na úrovni druhého stupňa, podieľa sa na jeho uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,

- c) spolupracuje s ministerstvom a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na príprave národného plánu, na príprave sektorových operačných programov, spolupracuje s príslušným ústredným orgánom štátnej správy a s ostatnými sociálno - ekonomickými partnermi, podieľa sa na pravidelnom vyhodnocovaní ich plnenia,
- d) zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj na území samosprávneho kraja,
- e) obstaráva a schvaľuje jednotlivé rozvojové projekty regionálneho charakteru, podieľa sa na ich uskutočňovaní a vyhodnocuje ich plnenie, vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť,
- f) vypracúva, schvaľuje a vyhodnocuje plnenie jednotlivých programov medzinárodnej spolupráce na regionálnej úrovni a podieľa sa na ich uskutočňovaní,
- g) pravidelne monitoruje a hodnotí rozvoj územia samosprávneho kraja a pravidelne vypracúva správy o hospodárskom rozvoji a sociálnom rozvoji samosprávneho kraja,
- h) zabezpečuje prostriedky v rozsahu svojej pôsobnosti na odstraňovanie nežiadúcich rozdielov na území samosprávneho kraja,
- i) zabezpečuje vzájomnú spoluprácu s ďalšími samosprávnymi krajinami a rozvoj spolupráce s územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie pri výkone samosprávy,
- j) môže zriaďovať právnické osoby na podporu regionálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, najmä agentúry pre regionálny rozvoj,
- k) vedie evidenciu programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obcí,
- l) plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými zákonmi.

V nadväznosti na vyššie citované zákony a ich ustanovenia Prešovský samosprávny kraj v roku 2007 pripravuje **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja**. Na jeho vypracovaní sa podieľajú pracovníci oddelenia regionálneho rozvoja KSK, ktorí svoje návrhy modifikujú a upravujú do konečnej verzie po konzultáciách s odbornou verejnosťou, zastúpenou predstaviteľmi regionálnych rozvojových agentúr, BIC a RPIC, SOPK, Živnostenskej komory a reprezentantov tretieho sektora.

Výsledkom dokumentu je materiál, ktorý poskytuje rámec rozvojovým aktivitám v Prešovskom kraji v nasledujúcom programovacom období.

5.3 Podpora a rozvoj podnikania

Strategické ciele:

Vytvorenie pozitívneho podnikateľského prostredia zosúladeného s prirodzenými danosťami a možnosťami obce a vývojovými trendmi. Znamená to zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom ekonomického rozvoja v oblasti služieb, cestovného ruchu, vybudovania športového areálu, v poľnohospodárstve, agroturistike a priemysle. Dobudovanie technickej infraštruktúry a rozvoj ľudských zdrojov.

5.3.1 Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby

Opatrenia:

- intenzívne využívanie podporných programov pre malé a stredné podnikanie
- podpora a zvyšovanie úrovne podnikov v okolí

Predpokladané prínosy:

- príchod zahraničných investícií k zvýšeniu efektivity a kvality výstupov podnikateľských subjektov
- rozvoj efektívnejšieho systému podpory začínajúcim podnikateľom

5.3.2 Posilňovanie sociálneho kapitálu

Opatrenia:

- podpora sociálnych infraštruktúr smerujúcich k zvyšovaniu kvality života
- podpora využitia miestneho potenciálu na sociálno-ekonomický rozvoj /cestovný ruch, kultúra, prírodné zdroje a rozvoj MSP/

Predpokladané prínosy:

- spôsobilosť obce úspešne implementovať programy rozvoja
- možnosti využívania finančných prostriedkov z EÚ
- konkurencieschopnosť pri využívaní miestneho potenciálu

5.4 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj

Strategické ciele:

Dosiahnutie konkurencieschopnosti.

Skvalitnenie životných podmienok obyvateľov s dôrazom na vytváranie zdravého životného prostredia. Zapojenie poľovníckeho združenia do projektov EÚ –ochrana lesa a pôdneho fondu, organizovanie poľovačiek a zapojenie sa do procesu zatraktívnenia obce. Oživiť poľnohospodárstvo a vytvoriť nové možnosti aj pre spracovateľský priemysel.

Podpora a rozvoj lesného spoločenstva v obci.

5.4.1 Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF

Poľnohospodárska pôda

Rozloha obce je 1081 ha, z toho poľnohospodárska pôda predstavuje 645 ha, lesné pozemky 336 ha, vodné plochy 33 ha a zastavaná plocha 67 ha. Z poľnohospodárskej pôdy je 537 ha ornej a 108 ha TTP.

Opatrenia:

- zabezpečenie preverenia bonity pôdy z hľadiska výrobných konkurencieschopnosti
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov s pôdou
- zabezpečenie racionálneho PPF
- návrh na racionálnu dotačnú politiku

Predpokladané prínosy:

- racionálne využitie pôdy
- odstránenie neefektívneho PPF
- odbúranie neefektívnej poľnohospodárskej výroby

5.4.2 Podpora dynamického rozvoja prvovýroby

Opatrenia:

- podpora modernizácie a technologickej inovácie prvovýroby
- podpora zavedenia medzinárodných noriem kvality /ISO 9001 – normy EÚ/

- podpora vzdelávania pracovníkov v poľnohospodárskom sektore

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie produktivity práce a kvality potravín
- dosiahnutie konkurencie schopnosti s EÚ a výrobnéj intenzity
- znižovanie výrobných nákladov

5.4.3 Ochrana PPF

Opatrenia:

- zvyšovanie ochrany PPF pred povodňami a záplavami
- znižovanie znečistenia pôdy a vody z poľnohospodárskej výroby
- znižovanie pôdnej erózie

Predpokladané prínosy:

- stabilizácia hospodárenia na pôde
- zvýšenie ochrany majetku
- zabezpečenie ekologickej čistoty a kvality životného prostredia

5.4.4 Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore

Opatrenia:

- zvyšovanie vedomia vidieckeho obyvateľstva na využívanie jestvujúcich stavieb, budov na vidieku
- zabezpečenie marketingu, propagácia vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu
- zabezpečenie dotačnej politiky štátu na budovanie agroturistických zariadení

Predpokladané prínosy:

- efektívne využívanie vidieckej krajiny pre domácich a zahraničných hostí
- zvyšovanie príjmov obyvateľov
- stabilizácia osídlenia vidieka

5.4.5 Budovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti agroturistiky na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia:

- vytvorenie inštitucionálneho rámca pre vzájomnú kooperáciu všetkých relevantných partnerov v oblasti regionálneho rozvoja /štátna správa, samospráva, okolité obce, tretí sektor, podnikateľská sféra a profesijné združenia/

Predpokladané prínosy:

- rozvinutá a účinná cezhraničná spolupráca, realizácia systému partnerských obcí, v zahraničí, úspešné získavanie finančných prostriedkov v oblasti regionálneho rozvoja

5.4.6 Podpora rozvoj poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka

Opatrenia:

- využívať granty pre rozvoj poľovníckeho združenia
- /vybudovanie obory, zazverovanie, ochrana lesného fondu, spolupráca v CR/
- vytvorenie informačnej siete, propagačného materiálu pre domácich
- a zahraničných hostí
- poskytovanie možnosti poľovačky v poľovnom revíre
- nárast turistickej, poľovníckej verejnosti v obci
- možnosti prílevu finančných prostriedkov do obce /ubytovanie, stravovanie, ostatné doplnkové služby/

5.5.7 Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov

Opatrenia:

- intenzívna starostlivosť o zdravotný stav zveriny v poľovnom revíri
- dodržiavanie ročného povoleného odstrelu poľovnej zveriny
- pravidelné zabezpečovanie objemových a jadrových krmovín na zimnú sezónu pre zverinu v poľovnom revíru

Predpokladané prínosy:

- poľovný revír bude vyhľadávaný domácimi i zahraničnými poľovníkmi pre kvalitu poľovnej zveriny v poľovných revíroch v katastri obce

5.5 Vzdelávanie a školstvo

V obci sa nachádza školské zariadenie, v ktorom prebieha výučba na úrovni 1. stupňa. V predošlých rokoch bola vykonaná rekonštrukcia vnútra budovy, zvonjšok úpravy ešte čakajú.

Opatrenia:

- zateplenie budovy s následným vymaľovaním
- rekonštrukcia suterénu
- zakúpenie telocvičného náradia

Strategické ciele:

Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ. Cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite.

5.5.1 Rozvoj vzdelávania

Opatrenia:

- zapojenie relevantných partnerov do procesu vzdelávania /ÚPSVR, zamestnávateľa/,
- podpora rozvoja vzdelávania cez rekvalifikačné kurzy,
- dôraz na podporu komunitného rozvoja v obci.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie možnosti na zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie obyvateľov,
- mnohostranné vzdelanie obyvateľov v záujme zvýšenia kvality ich života.

5.5.2 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne

Opatrenia:

- vytváranie možnosti pre intenzifikáciu prípravy detí zo sociálne znevýhodneného prostredia predškolského veku na vstup do školských zariadení,
- vytvorenie legislatívnych podmienok pre celodenný pobyt žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v sociálne podnetnom prostredí,
- presadenie rešpektu voči zákonom upravujúcim povinnosti rodičov v oblasti vzdelávania detí.

Predpokladané prínosy:

- zníženie sociálnej zaťažnosti regiónu,
- zníženie podielu nevzdelaných a nekvalifikovaných obyvateľov.

5.6 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Strategické ciele:

Vybudovanie funkčnej sociálnej siete a systém financovania. Príprava ľudských zdrojov v súlade s potrebami regiónu a zlepšenie zdravotného stavu populácie.

Sociálnu otázku riešiť po dohode s okolitými obcami, zabezpečiť systém pestúnskej starostlivosti o starých a prestarnutých občanov v ich domácom prostredí v obci.

5.6.1 Zvýšenie kvality sociálnych služieb

Opatrenia:

- spracovanie štandardov kvality a finančnej náročnosti služieb
- vybudovanie domova sociálnych služieb
- vybudovanie domova nádeje

Predpokladané prínosy:

- spokojnosť prijímateľov služieb,
- zvýšenie životného štandardu a kvality života občanov.

5.6.2 Dosiachnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie

Opatrenia:

- zlepšiť prístup občana k informáciám o ochrane zdravia.

Predpokladané prínosy:

- prostredie podporujúce rozvíjanie zdravého životného štýlu občana.

5.7 Kultúra, šport, voľný čas, vonkajšie vzťahy

Strategické ciele:

Udržiavanie a rozvoj kultúrnych akcií v obci pre občanov, ale aj návštevníkov obce.

Cieľom je aj využiť okolie vodnej nádrže, zatraktívnenie jeho okolia, čím by obec pritiahla pozornosť obyvateľov susedných obcí a perspektívne dokázala vytvoriť sezónne pracovné ponuky pri zabezpečení služieb pre návštevníkov.

Obec a jej okolie môžu osloviť rôzne skupiny návštevníkov. Svojim rozvojom a využitím daností, môžu značne zvýšiť turistický potenciál riešeného územia.

Nasledujúca časť kapitoly je zameraná na zhodnotenie, návrh a doporučenia produktov realizovateľných v riešenom území s využitím v letnom i zimnom období a s celoročným využitím.

Odporúčania, návrhy:

Vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktorý ovplyvňuje dojem turistu a zanecháva príjemný alebo negatívny zážitok. Upravené záhrady, udržiavané fasády objektov s ich okolím vyvolávajú u turistu, ale aj u bežného návštevníka už pri prvom kontakte s obcou príjemný pocit, ktorý môže mať kladný vplyv na jeho dĺžku pobytu, frekvenciu pobytov v obci či odporúčenia známym. Preto sa odporúča:

- rekonštrukcia a modernizácia obecného domu
- rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu
- úprava plochy pred kultúrnym domom
- vybudovanie autobusových zastávok
- na vybraných miestach v hlavných turistických častiach vytvoriť jednoduché komplexy pre detské hry a aktivity,

- rozšírenie a rekonštrukcia cintorína – vybudovanie a úprava chodníkov, oplotenie, nové osvetlenie priestorov, terénne úpravy,
- vypracovanie architektonickej štúdie centra obce
- prestavba centra obce
- zavedenie názvov ulíc
- vybudovanie informačného centra a strediska cestovného ruchu
- vybudovanie multifunkčných športových zariadení
- skrášľovať a udržiavať čistotu verejných priestranstiev

5.8 Rozvoj infraštruktúry

Celkové úlohy bude potrebné orientovať na potreby obce pri zabezpečení výstavby kanalizácie, na skapacitnenie dopravy a odstraňovanie bodových a smerových závad v cestných komunikáciách a rekonštrukciách miestnych komunikácií. Súčasne bude nutné vytvárať podmienky pre rozvoj podnikania v obci, vytvoriť opatrenia na stabilizáciu pracovných miest, pre vytváranie nových pracovných miest a pre celkový rozvoj ľudských zdrojov v obci.

5.8.1 Rozvoj cestnej infraštruktúry

Opatrenia:

- zabezpečenie adekvátneho technického stavu dopravnej infraštruktúry
- dobudovanie chodníkov po dokončení výstavby cestných komunikácií
- vybudovanie cestného prepojenia medzi cestnými komunikáciami v južnej časti katastra s premostením cez Jakuboviansky potok
- komplexná rekonštrukcia cestného prepojenia medzi obcami Jakubovany a Drienica
- po dobudovaní kanalizácie renovácia ciest
- vybudovanie cestnej komunikácie k vodnej nádrži
- opravy a spevnenie obecných kanálov a stôk
- zabezpečenie trvalo udržateľnej mobility a zlepšenie životného prostredia v obci
- renovácia premostenia Jakubovianskeho potoka

Predpokladané prínosy:

- zníženie nezamestnanosti
- zníženie prepravných časov

- zlepšenie životného prostredia (zníženie množstva exhalátov a plynov v ovzduší, zníženie prašnosti a hluku)
- zníženie miery zdravotných rizík obyvateľov a ich dôsledkov
- mobilita turistov a domácich obyvateľov
- zníženie rizika nehodovosti
- zvýšenie počtu rekreantov

5.8.2 Rozvoj energetickej infraštruktúry a úspora elektrickej energie a plynu

Opatrenia:

- znižovanie spotreby energie a zvyšovanie účinností energie
- posilnenie vedenia a vybudovanie nových TS podľa potreby
- znižovanie strát a zvyšovanie spoľahlivostí sietí
- zvýšenie informovanosti a vzdelávania obyvateľov o úsporách energie
- prebudovanie elektrickej siete

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie vybavenosti obce, efektívne využitie investícií pre rozvoj obce
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie a agroturistiku
- posilnenie koncových odberných miest v elektrickej sekundárnej sieti

5.8.3 Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry

Voda je na území katastra obce špecifickým fenoménom. Po prietrzích mračien alebo dlhotrvajúcich intenzívnych dažďoch postihujú obec pravidelne pomerne rozsiahle záplavy, ktoré spôsobujú značné škody na majetku obce a jej občanov. Záplavy sú dvojakého charakteru: východnú a severnú časť obce zaplavujú vody stekajúce z polí nad obcou a v západnej časti sa vďaka tvaru svojho koryta pravidelne vylieva Jakuboviansky potok. Riešeniu týchto problémov kladie obec absolútnu prioritu.

Opatrenia:

- regulácia Jakubovianskeho potoka v celom intraviláne obce
- vybudovanie odvodňovacej priekopy severne od intravilánu obce

- pravidelné prečisťovanie korýt všetkých vodných tokov v katastri obce
- dobudovanie kanalizačnej siete a ČOV
- vybudovanie ďalšieho vodojemu na zvýšenie kapacity zásoby pitnej vody
- pravidelná údržba vodovodnej siete
- zlepšenie kvality podzemných i povrchových vôd, zníženie potenciálneho ohrozenia vôd.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie podmienok pre ekonomickú stabilizáciu rozvoja obce
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie
- znižovanie znečistenia podzemných a povrchových vôd
- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry

5.8.4 Rozvoj telekomunikačnej a informačnej infraštruktúry

Opatrenia:

- zvýšenie ponuky telekomunikačných, hlasových a dátových služieb pre spojenie vnútroštátne i zahraničné
- zavedenie moderných informačných technológií
- transformácia vzdušnej telekomunikačnej siete na podzemnú

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie, cestovný ruch a investorov, vyššia účinnosť propagácie a reklamy
- rozvoj obchodovania, vytvorenie nových pracovných príležitostí
- zapojenie podnikateľského, neziskového sektoru a občanov do rozvoja obce
- zlepšenie vybavenosti obce

5.9 Životné prostredie

Strategické ciele:

Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia. Vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov

5.9.1 Ochrana a racionálne využívanie vôd

Opatrenia:

- dobudovanie kanalizačnej siete
- zlepšenie kvality povrchových tokov a podzemných vôd
- ochrana a údržba vodných lesných zdrojov, preventívne čistenie vodných tokov a brehových porastov
- prevencia znečisťovania vývozu odpadkov do voľnej prírody
- zabezpečenie protipovodňovej ochrany územia
- úprava existujúcej a výstavba nekrytej dažďovej kanalizácie, priepustov, vydláždiť a spevniť prírodným kameňom

Predpokladané výnosy:

- zníženie miery zdravotného rizika obyvateľov
- zlepšenie stavu životného prostredia,
- dosiahnutie dobrej kvality povrchových a podzemných vôd
- predchádzanie povodniam

5.9.2 Minimalizácia vzniku odpadov, ekologické nakladanie s odpadmi

Opatrenia:

- znižovanie produkcie odpadov,
- zvýšenie podielu separácie odpadov a zhodnocovania separovaných odpadov,
- organizované a ekologické odstraňovanie odpadov,
- propagácia metód moderného odpadového hospodárstva.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie produkcie odpadov,
- maximálne zhodnocovanie odpadov,
- znižovanie rizík nebezpečných odpadov.

5.9.3 Ochrana a racionálne využívanie pôd

Opatrenia:

- zabezpečenie protieróznej ochrany pôd
- prevencia kontaminácie a eliminácia kontaminovaných pôd
- zvyšovanie prirodzenej úrodnosti pôd

Predpokladané prínosy:

- znižovanie rizika pôd eróziou
- predchádzanie kontaminácie
- zvyšovanie úrodnosti pôd

5.9.4 Ochrana ovzdušia

Opatrenia:

- znižovanie objemu znečisťujúcich látok produkovaných do ovzdušia.

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie emisnej situácie v ovzduší.

5.9.5 Environmentálna osвета, výchova a vzdelávanie

Opatrenia:

- rozšírenie a skvalitnenie environmentálnej výchovy a vzdelávanie v školskom systéme i mimo neho,
- podpora osvetu a záujmu širokej verejnosti v problematike ochrany a skvalitňovania životného prostredia,
- zjednodušenie prístupu obyvateľov ku komplexným informáciám o stave životného prostredia v obci.

Predpokladané prínosy:

- dosiahnutie efektívneho systému environmentálnej výchovy a vzdelávania v školách,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov a ich zapojenie do ochrany životného prostredia.

Záver

V súčasnosti v Slovenskej republike prebieha proces transformácie ekonomiky a spoločnosti a vytvorenie potrebného inštitucionálneho rámca na prevzatie, implementáciu a uplatňovanie pravidiel EÚ. Pre tieto zámery bolo potrebné zmapovať a vytýčiť socio-ekonomické a environmentálne rozvojové ciele a priority obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jakubovany vychádza z aktuálneho Národného rozvojového plánu SR a z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.

Tieto plány tvoria základný rámec pre budúce projekty v oblasti znižovania disparít medzi jednotlivými obcami a územnými celkami v rámci EÚ.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je trvalo zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí a presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

Zámerom PSHR je aj pripraviť a definovať podmienky pre vnútorný trvalo udržateľný rozvoj obce a mikroregiónu. PHSR by mal svojou existenciou podporiť zmenu v lokálnom myslení a hodnotových orientáciách občanov žijúcich na území obce.